

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Współczesna literatura litewska

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Etnolingwistyka Specjalność Bałtologia Jednostka organizacyjna Wydział Etnolingwistyki Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2025/26 Kod zajęć 26ETLBALS.18.13743.25 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Koordynator zajęć	Monika Pokorska-Iwaniuk	
Prowadzący zajęcia	Ewa Stryczyńska-Hodyl, Monika Pokorska-Iwaniuk	
Okres Semestr 4	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Egzamin	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z powojenną literaturą litewską, ze szczególnym podkreśleniem najważniejszych etapów jej rozwoju, począwszy od końca II wojny światowej, poprzez okres sowieckiego zniewolenia, aż do odzyskania niepodległości i działalności twórców już w wolnej Litwie. Ukazana zostanie specyfika literatury i charakter dzieł powstających w okresie, gdy obowiązującym kanonem pisarstwa były założenia socrealistycznej narracji. Analizie zostaną poddane relacje, jakie powstawały pomiędzy socrealistyczną kulturą stalinowską a litewską kulturą narodową i walka litewskich twórców z wyswobodzeniem prozy od pozaartystycznych wymogów. Równocześnie omawiana będzie koncepcja homo-sovieticus w utworach Juozasa Baltušisa czy Jonasa Avižiūsa i próby przełamywania stereotypów i kryzysu tożsamości u Vytautasa Bubnysa, Romualdasa Lankauskasa, Leonardasa Gitauskasa. Kolejno omówione zostaną kierunki rozwoju literatury litewskiej od początku lat '70. Ukazane zostaną tendencje modernizacji prozy, poprzez negację tradycyjnej kultury i uwypuklanie ironicznych postaw. Temem nowego wartościowania stanie się krajobraz miejski Wilna w obrazach Jurgisa Kunčinas, Ricardasa Gavelisa, Juozasa Erlickasa i Herkusa Kunčiusa. Dodatkowo student będzie miał możliwość zapoznać się z dynamicznie rozwijającym się pisarstwem kobiecym na Litwie na przykładzie utworów Jurgi Ivanauskaitė i Renaty Šerelytė i buntowniczymi postawami w „heteroagresywnych” powieściach Sigitasa Parulskisa, będącymi spektakularnymi prozatorskimi debiutami ostatniego dziesięciolecia XX wieku.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	dysponuje szeroką i uporządkowaną wiedzą na temat współczesnej literatury litewskiej;	ETL_K1_W02, ETL_K1_W05	Kolokwium pisemne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	dyskutuje na temat przeczytanych lektur, przedstawiając odpowiedni materiał ilustracyjny;	ETL_K1_U07, ETL_K1_U08, ETL_K1_U09, ETL_K1_U10, ETL_K1_U11, ETL_K1_U15, ETL_K1_U16, ETL_K1_U17	Kolokwium pisemne
U2	za pomocą metod nauki o literaturze samodzielnie analizuje i interpretuje dzieła współczesnej literatury litewskiej, wskazując ich najważniejsze konteksty teoretyczno-literackie, literackie, kulturowe, etnograficzne i historyczne;	ETL_K1_U03, ETL_K1_U04, ETL_K1_U05, ETL_K1_U07, ETL_K1_U08, ETL_K1_U09, ETL_K1_U10	Kolokwium pisemne
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	tworzy prezentację i / lub pracę pisemną dotyczącą twórcy, dzieła literackiego lub okresu historycznoliterackiego, posługując się elementami translatoryki oraz interpretacji fragmentu dzieła literackiego	ETL_K1_K01, ETL_K1_K08, ETL_K1_K10	Kolokwium pisemne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	1. Obraz życia literackiego na Litwie w okresie powojennym od 1950 roku: - nowe pokolenie pisarzy, wydania zbiorowe, organizacje i stowarzyszenia twórcze, wydarzenia kulturalne, prasa i wydawnictwa książkowe 2. Pisarz w okresie socrealistycznej rzeczywistości - Obowiązujący kanon pisarstwa - Specyfika literatury litewskiej tego okresu ze szczególnym uwzględnieniem możliwości wydawania, miejsca i czasu powstawania dzieł literackich - Społeczno kulturowe konteksty literackie, koncepcja homo-sovieticus - Twórczość: Juozas Baltušis Parduotos vasaros (Sprzedane lata) Gieda gaideliai (Pieją koguty), Jonas Avyžius Sodybų tuštėjimo metas (Czas opuszczania zagród), Vytautas Bubnys Po vasarom dangum (Trzy dni w sierpniu), Nesėtų rugių žydėjimas (Kwitnie żyto nie zasiane), Arberon 3. Próby przełamywania stereotypów - Postawy buntu i odrodzenia. Poszukiwania jednostki wolnej i niezależnej. Twórczość Romualdasa Lankauskasa Pilka šviesa (Szare światło), Džiazo vežimas (Wóz jazzu) - Świat magiczny i baśniowy w prozie Leonardasa Gutauskasa, Laiškai iš Viešvilės (Listy z Wieszwili), Sapnų teologija (Teologia snów) 4. Nowe tendencje modernizacji prozy - Litewska literatura w obliczu postkomunizmu i postmodernizmu - Inwazja nowych gatunków, wątków, groteski w opozycji do litewskiej kultury narodowej - „Wilno ciągle żywe” - powrót do tradycji czy nowe spojrzenie na wielokulturowość miasta. - Dyskurs literacki w esejach Tomasa Venclovy. 5. „Swój - obcy” poszukiwanie tożsamości w społeczeństwie postsowieckim - Problem wyboru wartości, spór między światem duchowym a materialnym w powieściach Jurgisa Kunčinas Tūla (Tula), Juozasa Erlickasa Knyga (Książka) - Krajobraz miejski zamknięty w obrazach Ričardasa Gavelisa, Vilniaus pokeris (wilenski poker), Herkusa Kunčiaus Lietuvis Vilniuje (Litwin w Wilnie), Obrazki Wileńskie. 6. Litewska literatura kobieca - Judita Vaičiūnaitė autorka kultury miejskiej. Odwołania do tradycji symbolizmu. Liryzm przekazu, wyszukane metafory, magia opisu - Fenomen pisarski Jurgi Ivanauskaitė. Świadoma prowokatorka łamiąca tabu, poszerzająca granice literatury. Mėnulio vaikai, Ragana ir lietūs (Czarownica i deszcz). 7. Debiuty ostatniego dziesięciolecia w literaturze litewskiej - Absurd i groteska nowe formy przekazu - Prowokacja wobec tradycji w utworze Sigitasa Parulskisa Trzy sekundy nieba	W1, U1, U2, K1	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład konwersatoryjny, Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	obecność na zajęciach, przygotowanie do zajęć terminowe wykonywanie bieżących zadań domowych zaliczenie testów cząstkowych zaliczenie prac pisemnych (terminowe wykonanie i samodzielne dokonanie poprawy) zaliczenie zadanych do samodzielnego przygotowania wypowiedzi ustnych Kryteria oceniania: 1. bardzo dobry (bdb; 5,0) - od 90-100% (Opanowanie w stopniu bardzo wysokim wiedzy z zakresu materiału omawianego na zajęciach) 2. dobry plus (db plus; 4,5) - od 85-89 % (Opanowanie w stopniu dobrym wiedzy i umiejętności z zakresu materiału omawianego na zajęciach, nieliczne błędy merytoryczne, poziom kompetencji wymagający nieznacznych korekt) 3. dobry (db; 4,0) - od 75-84 % (Opanowanie w stopniu dobrym wiedzy i umiejętności z zakresu materiału omawianego na zajęciach, pewna liczba błędów merytorycznych, poziom kompetencji na poziomie zadowalającym) 4. dostateczny plus (dst plus; 3,5) - od 70-74 % (Opanowanie w stopniu zadowalającym wiedzy i umiejętności z zakresu materiału omawianego na zajęciach, pewna liczba błędów merytorycznych, poziom kompetencji wymagający znacznych korekt) 5. dostateczny (dst; 3,0) - od 60-69 (Opanowanie w stopniu zadowalającym wiedzy i umiejętności z zakresu materiału omawianego na zajęciach, dość duża liczba błędów merytorycznych, poziom kompetencji wymagający znacznych korekt) 6. niedostateczny (ndst) - poniżej 60% (Niezadowalający stopień opanowania wiedzy i umiejętności z zakresu materiału omawianego na zajęciach, duża liczba błędów merytorycznych, poziom kompetencji wskazujący na nieprzyswojenie materiału zajęć)

Literatura

Obowiązkowa

- Jonas Avyžius, Sodybų tuštėjimo metas (Czas opuszczania zagród) Juozas Baltušis Parduotos vasaros (Sprzedane lata) Gieda gaideliai (Pieją koguty), J Vytautas Bubnys, Nesėtų rugių žydėjimas (Kwitnie żyto nie zasiane), Po vasarom dangum (Trzy dni w sierpniu), Nesėtų rugių žydėjimas (Kwitnie żyto nie zasiane), Arberon Romualdas Lankauskas, Pilka šviesa (Szare światło), Džiazo vežimas (Wóz jazzu) Leonardas Gutauskas, Laiškai iš Viešvilės (Listy z wieszwilli) , Sapnų teologija

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Czytanie wskazanej literatury	60
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
ETL_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do stałej aktualizacji posiadanej wiedzy i umiejętności
ETL_K1_K08	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do świadomej oceny wartości dziedzictwa kulturowego obszaru językowego kierunku i specjalności
ETL_K1_K10	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykazywania się otwartością i tolerancją wobec innych kultur
ETL_K1_U03	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z różnych źródeł
ETL_K1_U04	Absolwent/ka potrafi właściwie korzystać ze zdobytej wiedzy przedmiotowej w celu formułowania i analizy problemów badawczych oraz w celu uzasadniania swoich decyzji i wyborów
ETL_K1_U05	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać oraz oceniać procesy i zjawiska językowe, literackie i kulturowe na podstawie uzyskanej wiedzy i z zastosowaniem standardowych metod i narzędzi wykorzystywanych w badaniach etnolingwistycznych i/lub w badaniach interdyscyplinarnych
ETL_K1_U07	Absolwent/ka potrafi refleksyjnie odnosić się do własnych pisemnych i ustnych wypowiedzi językowych oraz dokonywać ich modyfikacji pod kontrolą wykładowcy/opiekuna naukowego
ETL_K1_U08	Absolwent/ka potrafi właściwie analizować przyczyny i przebieg konkretnych zjawisk językowych, literackich i kulturowych, a także ich wzajemne powiązanie i przenikanie się
ETL_K1_U09	Absolwent/ka potrafi posługiwać się głównymi teoriami z zakresu języka, literatury i kultury, paradygmatami badawczymi studiowanego kierunku w typowych sytuacjach językowych i społecznych
ETL_K1_U10	Absolwent/ka potrafi samodzielnie, analitycznie i krytycznie interpretować teksty językowe i literackie oraz zjawiska kulturowe typowe dla wybranego kierunku
ETL_K1_U11	Absolwent/ka potrafi merytorycznie i fachowo argumentować oraz formułować wnioski z wykorzystaniem poglądów innych autorów w języku polskim i języku wybranej specjalizacji
ETL_K1_U15	Absolwent/ka potrafi przygotować wystąpienia ustne w języku wybranej specjalności lub w języku polskim, dotyczących zagadnień językoznawstwa, literaturoznawstwa i wiedzy o kulturze
ETL_K1_U16	Absolwent/ka potrafi prowadzić rozmowy dotyczące językoznawstwa, literaturoznawstwa i wiedzy o kulturze oraz wypowiadać się na temat tych dziedzin w języku polskim oraz w języku wybranej specjalności
ETL_K1_U17	Absolwent/ka potrafi organizować pracę własną oraz współdziałać w grupie przyjmując w niej różne role, przy wykonywaniu określonych zadań i realizacji projektów oraz prowadzeniu dyskusji
ETL_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie kluczowe tematy, pojęcia i zagadnienia dotyczące badań językoznawczych, literaturoznawczych i kulturoznawczych z obszaru kulturowego języka wybranej specjalności
ETL_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie tematykę ogólną z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa i obszaru kulturowego języka wybranej specjalności